

HISTOR ADMIRABLE

Ollivier 773 B d EUZ A VUEZ

SANTEZ HELENA

Var ton : YAN GUERIN.

C. G. R. M.

Brema fell din discleria
Ar vuez Santez Helena :
Bezit attentif d'he c'hlevet,
Ho calon sûr a vo touchet.

Clévet a refet e buez
Carguet eus a dristidiguez,
Hac a martir e devens bet,
Hac a zo ganti c'hoarvezet.

Me lavaro d'ec'h pen-da-ben
E voa hi caëra femeulen
A guement a vije cavet,
Gant ar bed oll e voa enoret.

Beza voa 'vrassan qualite,
Pa voa hi merc'h da eur roue :
Rac merc'h voa d'ar roue Anton,
E Constantinopl e voa e drôn.

Pa voa Pap e Rom sant Clement,
Ennes a voa eus e c'herent,
E voe bars er bed-mâ ganet
Er blaves pevar c'chant ha dec.

Goude am Incarnation
A Jesus, hon roue guirion,
Er guær deus a Constantinopl,
Hac estimet bras gant ar bobl,
Pa voe en oad a bemzec vloas,
He mam diganti a varyas,
Ma fallas d'he zad e c'havet
Evit ma vije e bried.

Mont a eure du gaout ar Pab,
Hac en esper caout e c'hrat,
Evit caout e gonsantamant
Da zimezi d'he verc'h yaouang.

Ar Pap neuze pa er c'hlêvas,
A respont gant eur horror bras
Pelec'h m'ar c'christen var ar bed
A guemerfe e verc'h da bried ?
Gant an ilis eo difennet,
Ha gant Doue eo ordrenet,
Na vezo james eureujet
Eun tad da verc'h i a m e - - - - -

E ve dimezet eur verc'h d'e zad,
Ennez zo eur c'hrim execrapl ;
Eur c'hrim a enep ar lezen
Siouaz ! e touez ar gristenien.

P'e devoe clevêt Helena
Ec'h arruje sûr quement-mâ,
Var ar môr en em embarquas,
Hac en Flandrez en em rentas.

Eno pa voe hi arruet.
En eun eclus en em rentel,
Pa voe tost da eun abati,
E comîvanças son ar c'hlec'hi.

Neuze an oll leanezet
A voe querquent bras estonet
O clevet ar c'hleyer o son,
Hac int mont oll en oréson.

Hac int mont da sellet neuze
Piou a voa éru er c'hontre,
Ma remerqjont eur femeulen
A zeue d'ho c'haout pen-da-ben.

Mont a rejont en procession,
Gant respet a devotion,
Evit monet d'he rancontri,
Gant eur joa vras d'he saludi.

Ha pa velas hi aneze,
E voe estonet bras ive,
Hac oc'h o guelet a vanden
O tont d'he rancontr evellen.

Neuze resevjont anezi,
Ha conduit d'an abati ;
Rac guelet a rent oll certen,
E care an Antrou souveren.

Mes na chommas qet pell gante,
E chenchas timat a gontre
Dirac ar roue Catebron,
Eun den cruel a dirêzon,
Mont a eure var bord ar môr
Evit sovetei e enor,
Hac e pedas Merdaïdi
Mar plich ganec'h va embarqi.

Eun dra derrapl a erruas
Pa voant e creiz ar môr glas,
Rac an dud oll a voa lazet
Gant ar c'horserrien arraget.

Exceptet gant Heiena
E voa eur femeulen ar gaëra ;
O sonjal cavet e guerc'hdet,
E voa hi gante reservet.

En orézon en em laqas,
Da Jesus en em recommandadas :
M'ho ped, va Jesus, va roue,
Conservet va virginité.

Pa voa achuet e feden
D'hor Zalver Jesus evellen,
Eun tan eus an ee a goesas,
Al lestr hac an dud a lonqas.

Hi voe preservet gouscoude
Gant eur planquendre c'hraq Doue,
Ec'h arruas er rivier Sign,
E quichennic bord eur jardin.

Ar rivier 'ye bete Londrez,
Hac eno e voa eur verjez,
Hac eur feunteun gaër a gavas,
En e chichen e tisquizas.

Ar roue Herri o guelas,
Bars en eun dristiguez vras,
Azeet etal ar feunteun,
Ha ne voa den e c'hichen.

Tostat a râs neuze outi,
Hac e c'houennas diganti :
Livirit din presantamant
A belec'h oc'h merc'hiq yaouanq.

Me zo deus a Constantinopl,
A guerent pinvidic ha nobl,
Hac a zo amâ achappet
A dre daouarn ar barbaret.

Ah ! va c'halon e fazin din,
Rac naon e meus, ne allan mui ;
Pelle bras z'o n'emeus débret tam,
Ha va c'halon em c'breiz a rann.

Ar roue Herri p'e c'hlévas,
D'e aumonier a gommandas
Monet pront da guerc'hat dezi.
Peadra vit e soulagi,

Neuze en e c'hassas gantâ
Ebars en e di da loja,
Hac o tont d'e recommandi
Evel unan a dud an ty.

Goude-se e voant demezet,
Souden e voe grêt an euret,
Hac ar fest a badas gante
Betec au nombr a ugent de.

Daou vlaves antier ez int bed
En o flijadur assuret,
Quen en em gaas douguerez,
Neuze e devoe goal vuez.

Digant e mam-gær, ar Zantez,
E devoa cals a paourantez ;
Herves ma rapport an histoar,
E devoa calz deus a c'hlac'hар.

Ar roue Herri a yas timat
Da gaout hon tad santal ar Pab,
Evel m'en doa recommandet,
D'ar gombat ouz ar Sarrazinet.

Lezel a eure en secret
Tri verp er guer deus e gachet :
Rei ras unan da Helena,
Eun all da Vari Clocestra.

An drede neuze ar roas
D'ar c'hont a voa e vignon bras,
Da bini e recommandas
E bried gant affection vras.

Glac'hар vras a voe er pales,
A lavaret adieu assembles,
Hac epab eiz vloas varnuguent
N'en em velint sur e nep hent.

Helena e devoa ganet
Daou vuguel a voa cær meurbet ;
He mam-gær a roas da gredi
Penos e devoa bed daou guy.

Ar roue Herri pa glevas,
A voe certen estonet bras,
O clevet e devoa ganet
Daou guy evelse e briet.

Neuze a voa c'hi condaonet
Da gaout e brec'h deo troc'het,
Hac amaret e bugale
Unan dezi a beb coste.

Ambarquet voe var ar mōr bras,
Ebars e Breiz e tisquennas.
Al lestr en devoa digasset,
Da Londrez a zo retoret.

Cri vije 'r galon nā voelje,
Oc'h e guelet nep a vije :
O rei da zena d'e bugale,
Hac hi prest da vervel digante.

Da gousquet pa en em laquas,
Daou leon deus ar c'hoat e teuas
Hac a gassas an daou vuguel :
Quement-mā certen voa cruel !

Eun Ermit a voa neuze 'r c'hoat,
Ma dious ar c'hri e zeuas timat ;
Hac a gavas an daou vuguel,
Etre griffou daou leon cruel.

Unan a né Bric a hanvas.
Egnile Martin a c'halvas ;
O daou e voant gantan maguet
Epad c'hoesec vloas assuret.

Ebars epad on amzer-mā
E voe e Naonet Helena,
Hac eun hostises a gavas,
Truez outi a gemmeras.

Chom a eure da zervicha,
Ebars an ty voa an disterra ;
Dispriset voa gant pepini,
Laquet voa da dorcha listri.

Ober a re gant dililianç
Hep na rebel na repugnanç
Quement a ordrener dezi,
En oll hep contraigni.

Guelet amā greg eur roue
Carguet demeus a paourante,
Rentet qen humbl a qen izei
Dirag ar bed universel.

Sellit breman 'n humilite,
Hounez a blich da Zoue,
Rac an humbl a zo exaltet,
Bac ar superb zo discaret.

Ar roue Herri a distro Rom,
Ha gantan ar roue Anton,
E erruas en e bales
Ebars er gær eus a Londrez,

Allas ! eno pa erruas,
Ar c'hont Gloucester a gavas,
Ha goulen neuze digantā
Peleac'h voa eat Helena.

Nao messager voa digasset
Dirac ar roue da lavaret
O doa digasset peb a liser
D'ar c'hont Gloucester, a dra scler.

Mes eun all a zeuas goude,
A lavaras ar virione,
Penos a voa bed trahisset
Gant ar rouanez coz assuret.

Ar roue cōz zo condaonet,
Da vezan en beo losquet,
Abalamour ma e devoa
Laquet trech'i brec'h Helena.

Me lavaro deoc'h ar recit
An daou vuguel hag au Ermit,
Ha penos voa an disparti
Ebars er c'hoat gant cals a gri.

nn Ermit var bord ar rivier
A yeas gant an daon vuguel,
Aman, emezan, o qivis
Ganen d'am zy tigassis.

An daou vuguel a respontas
D'an Ermit oute pa gomzas :
N'en dé quet c'houï'ta, Ermit mat,
Eo a so a dra sur hon tad ?

An Ermit neuze a lavaras,
Deze gant tristidiguez vras :
Allas ! m'ho cavas aman lezet
Etre bleizi ha leonet.

Ha gant truez m'ho tigassas
Ho taou ganen d'am ermitach,
Hac emeuz iveau ho maguet,
Hoc'h elevet bac instruet

An daou vuguel a lavare
An eil d'eguile aneze :
Pa n'en dé an Ermit hon tad,
Deomb-ni bréma daglasq'hou mad.

An Ermit a voe trist meurbet,
Pa o c'hlevaz o lavaret
E zajent, allas ! da glasq o mad,
Pa na voa qet en voa o zad.

Pa voant o tiscours evelse,
Erruout Merdaïdi ene,
Bremâ ez eus c'hoësec vloa
E lequezomb ama Helena

Gant anquen vras digonsolet
De daou vuguel devoa collet,
Ne devoa brec'h nemet unan
Da zicour daou vuguel bian.

Neuze e lavaras Martin :
Bric, va breur, deomb bet'r fin.
Elec'h ma plijo gant Doue hor c'has,
Ma cavimp hor mameur vech c'hoas.

Merdaïdi, ni ho suppli,
Plijet genoc'h hon ambarqui
Ma zeomb en hano Doue
Da glasq hor bro hac hor c'hontre.

Ar Merdaïdi a respontas
D'an daou vuguel pa o c'hlevas :
Dent en hon lestr hac ambarque,
Ni ho laquai en douar assuret.

En Allemagn ec'h arrujont,
Hac arc'hant dezo a rejont ;
Ouspen a rejont du leina
D'an daour vuguel, gant cals a joa.

En Bavier, pa voant arru,
E zeont ho daou a ru da ru,
Ma o gnelas ar rouanes
Ebars er ru deus e fales.

Ma gommandas d'e messager
Mont da guerc'hat an daou yuguel,
Rac quen caer oant evel an de,
Ciorianda o admire.

Digasset oant neuze dirazi,
Roet e voe deze da zibri ;
Neuze evel tud affamet
Ne squizent o tibri o boëd.

Re hir ve ma confent antier
Ar brezel voa er bro Bavier,
Mes beza voant victorius
An daou vuguel, dre c'hraç Jesus.

Martin a voa eun den vaillant,
Hac ebars er gombat sanglant
Laha reas cals a Zarrazinet
Ha cals deuz an Turquianet.

An Itron Varia Boloigne
O sicouras sur an deiz-se,
Hag evit caout ar victoar
Dre c'hraç Jesus voar an douar.

Da Dour e teujont ac'hane,
Eur gær so en Tourene,
Sant Martin a voa aumonier
Da rei soulach d'ar beorien qer.

O mam iveau a erruas
En Tour gant eur baourante vrás,
Pa voa Martin o distribui
An aluzon da peb hini.

Goulen a eure diouti :
Pa deuas da zellet outi :
Pe a tec'h oc'h-hu deut amâ ?
C'houi n'en doc'h qet eus ar vro-mâ

Commanç a ras neuze e galon
Da zonet d'e biquat quen dou,
Neuze e teuas sonch dézâ
Ebars en e vam Helena.

Diaguent en devoa clévet,
Evel ma hon eus rapportet,
E voe troc'het eur vrec'h desi
Ha en dont da sonjal enni.

Neuze en em anavejont ;
Gant joa vrás en em saludjont :
Autrou Jesus, eme Helena,
Va bugale gues a velan.

Ne zeziret qet quent mervel,
Nemet guelet va daou vuguel ;
Ma bugale, meulomb Jesus,
Zo bet 'n'omp andret trugarezus.

Autrou Jesus roue an Trôn,
Homa zo consolation,
Da eur vam e devoa collet,
He daou vuguel e deus cavet.

Pebez joa ive evit hi
Guelet c'hoas ar roue Herri :
Ar prins-se qen madelezuz,
Qen humbl ha qen carantezus.

O Doue emei, ma fried,
Goel-bell e c'homb bet separat
An eil siouaz ! dious eguile ;
N'em goelfet mui pell en bue.

Ha c'houi ma zad, prins meurbet
'Vel pa vijen a re'ho ty, [cri,
Oc'h eus bet occasionet
D'ar poagno bras a meuz zouffret.

Adieu d'ec'h oll a lavaran
Galvet hon prim d'en em rentan
Bremâ en pales ann envo
En recompans d'em oll poanio.

Adieu, ive, va bugale,
Mont a ran breman en han'Doue,
Ho pet ac'hanon sonj a memoar,
Va bugale guer, var an douar.

M'em bezo sonch ac'hanoc'h ive
Pa via en rouantelez an ee.
Evit ma vesimp oll assambles
Er Barados gant an æles.

CANTIC AR BURETE

Voar eun ton nevez.

Clevit oll, yaouanquis, avisou excellant,
Tennet deus ar Scritur ar Zent, an tud savant.
Vit dont da gonservi antier ar burete
Hac ive ho brud vad e mesq tud ar c'hontre.

Eur paour gant he enor so muioc'h estimet
Vit nobl ha pinvidic m'ar bent dishenoret,
Rac p'an nefe eun den oll vado ar bed-ma,
Birviqen an henor collet n'all prena.

Hoguen mam an henor eo ar guir burete,
Vel mam an dishenor eo ar lubricite,
Nep so chast a nevo istim oll dud ar bed,
Hini Doue, ar zent, an aelez biniguet,

Vertu ar chastete a neveus en avanc
A dalec ar bed-ma ato he recompanç,
Vel ma meus lavaret, mes he hini brassa
Vo gloar ar barados hep biquen finissa.

Divoallomp hon sellou, dorojou ar galou,
Hy ra antren ebars a bep sort sonjeson :
Conduomp aneze gant eur yodesti vrás,
Evit conserv bepret ar vertu hac ar c'hraç.

E toues ar vugale, vel e mesq an dud vrás,
Ar fe, he han amzer, so divalo siouas !
A boan a zeo dezé gouzout ho *Be ha Ba*,
Ma canont chansoniou demeur ar re loussa.

Disquomp oll, christenien, ar voyen da viret
Ar burete a górfhaclive a speret,
Rac belamour ma zeo eur vertu ar gaera,
An drouc-speret a glasq bepret he distruja.

Satan a zo, cuspén, fin a traytour mearbet ;
En dro deomp emedy gant he bechou stignet,
Evel eur bleiz, nos de, ho rēdec an devet :
Divoalomp, me o ped, rae beza devoret.

Imitomq ar Verc'hes, Suzanna ha sant Yan,
En eur guir, an oll zent evit beza divlam ;
Hac ho Salver Jesus, sourcen ar burete,
Er gloar hon curuno, hed an eternite.

En tuont, quemeront sqouer deus ar verzerien,
A heuillas er bed-ma, olli, hent ar binijen :
Na neveus quet moyen da c'honit ar victoar,
Ha da veza, en de recompanzet er gloar,

A hent all, re hir ve donet da rapporti
Histoar en dud impur, ha re an dud impi
Balthasar dr' er maro a so bet qrompt sqoët,
Ha Sodom ha Gomorh gan tan an én devet.

Evit fin pelleomp deus an occasion ;
Ra vo hou melezour, Samson ha Salomon ;
Ar fura, ar c'hrenva a so deut da gouëa :
Ha nin a gont beza fermoc'h bars en hon zâa !
Na neo quet necesser deomp e n'em separi
Na demeus hon c'herent na demeus tud hon zy,
Vit evel hermitet, monet bars er c'hoajou
D'a ober pinijen ar rest deus hon deïou.

Er bed, gant graç Doue, ha gant bolonte vad,
Nin a cavo moyen vit en eñ sauvetaat :
Tehomp deus ar pec'het, heuillomp an Aviel,
Vel Jesus ; vit ganta mont d'ar gloar eternel !

Guerc'hes Vari, Mam vad, sicour ar pec'herien,
Divoalet ac'hanomp deus hon adversourien.
Gret ma vesimp ato pur, chast ha vertuüs,
Da c'hortos, en envo ganec'h meuli Jesus !

(Propriété)

Lanhuan, en ty Intanvez Ar Goffic.